

การศึกษาแห่งชาติในอุดมคติ

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน

เรียน ทบวงมหาวิทยาลัย นายกรัฐมนตรีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ท่านผู้บริหารและคณาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผมรู้สึกเป็นเกียรติและมีความยินดีอีกวาระหนึ่งที่ได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเชิงวิชาการกับเพื่อนร่วมงานด้านอุดมศึกษาในภาคเอกชนหัวข้อที่ตั้งให้ผมคือ การศึกษาแห่งชาติใน อุดมคติ ผมได้ทบทวนแล้วเห็นว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่กำลังจะประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติที่รวมเอาอุดมคติทั้งหลายทั้งหมดมาไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงขออนุญาตผู้จัดแทนที่จะพูดเรื่องการศึกษาแห่งชาติในอุดมคติของตนเอง ก็ขอให้นำเอาการศึกษาแห่งชาติในอุดมคติของคนทั้งหมดที่ได้มีการผสมผสานไว้เสร็จ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและขอให้หัวข้อว่า “การปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ”

ในเบื้องต้นขอแนะนำเสนอฐานะของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นเอกสารที่รวบรวมเอา อุดมคติทั้งหมดทางการศึกษาจากปัจจุบันสู่ออนาคตพระราชบัญญัติฉบับนี้มี ๓ ฐานะด้วยกัน

ฐานะแรก เป็นเสมือนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เพราะเป็นกฎหมายที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญกำหนดให้ตราขึ้นอย่างที่ท่านปลัดทรวงฯ ได้กล่าวขึ้นเมื่อสักครู่ว่า มาตรา ๘๑^๑ ได้กำหนดให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติขึ้น เพราะฉะนั้นก็คือการเป็นพระราชบัญญัติหลักที่ถ่ายทอดเอาสาระสำคัญ และเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาของชาติมารวมเข้าไว้ให้สมบูรณ์ จึงมีฐานะเสมือนหนึ่งเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ฐานะสอง เป็นกฎหมายแม่บทที่ถือได้ว่าเป็น **ธรรมนูญการศึกษา** ที่ใช้เป็นหลักในการจัดการศึกษาของประเทศไทย ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองมา เราไม่เคยมีกฎหมายแม่บททางการศึกษา เราไม่เคยมีธรรมนูญการศึกษาที่จะใช้เป็นหลักในการจัดการศึกษาเรามีแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีการปรับปรุงเป็นระยะๆ บางทีก็ใช้ ๕ ปี ๑๐ ปี บ้าง แล้วแต่กรณี ทว่าแผนการศึกษาชาตินั้นก็ไม่ใช่มิใช่กฎหมาย ไม่มีผลหรือบังคับใช้ เป็นแต่เพียงเอกสารที่กำหนดแนวทาง

การจัดการศึกษาที่ไม่มีผลทางกฎหมายพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงเป็นฉบับแรกภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่เป็นพระราชบัญญัติแม่บทที่ถือ

ได้ว่าเป็นธรรมนูญการศึกษาที่ใช้เป็นหลักในการจัดการศึกษาของประเทศไทย แม้ว่าเราจะไม่มียธรรมนูญการศึกษาที่เป็นกฎหมายแม่บท แต่ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันเรามีพระราชบัญญัติการศึกษาเฉพาะด้าน เฉพาะระดับ เฉพาะกิจกรรมแล้วเกือบ ๑๐๐ ฉบับ แต่ไม่มีพระราชบัญญัติกลางที่กฎหมายเหล่านั้นจะยึดโยง ผลก็คือทำให้การจัดการศึกษานั้นไม่สู้จะมีเอกสาร ซึ่งเป็นที่มาของการที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติขึ้นมาเป็นแม่บท

ฐานะที่สาม คือ การเป็นกฎหมายปฏิรูปการศึกษาวางหลักและแนวทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาไทยไว้ จะพูดได้โดยย่อว่าเป็น **การปฏิรูปทั้งระบบ และกระบวนการ** จะเป็นการปฏิรูปครั้งใหญ่ที่สุดเท่าที่เคยมีการปฏิรูปการศึกษามากก็ขอให้คำว่า “**ทั้งระบบและกระบวนการ**”

สาระสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ถือได้ว่าเป็นการปฏิรูปทั้งระบบและกระบวนการนั้นมีทั้งหมด ๔ เรื่อง

- เรื่องที่แรก คือ ความมุ่งหมายและหลักการ
- เรื่องที่สอง คือ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาของประชาชนชาวไทย
- เรื่องที่สาม คือ ระบบการศึกษา
- เรื่องที่สี่ คือ แนวการจัดการศึกษา (เน้นในด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน)
- เรื่องที่ห้า คือ การบริหารและการจัดการศึกษา
- เรื่องที่หก คือ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา
- เรื่องที่เจ็ด คือ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- เรื่องที่แปด คือ ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- เรื่องที่เก้า คือ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ทั้งหมดมี ๔ เรื่องใหญ่ ๆ หรือจะเรียกว่า ๔ หมวดก็ได้ปัญหาที่ว่า การปฏิรูปจะเกิดขึ้นเมื่อไร ก็ขอเรียนว่าการปฏิรูปเกิดขึ้นทันทีที่พระราชบัญญัติการศึกษามีผลบังคับใช้ซึ่งขณะนี้ก็รอแต่เพียงขั้นตอนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงลงพระปรมาภิไธย และประกาศเป็นกฎหมาย ซึ่งคาดว่าจะอยู่ในราวเดือนสิงหาคม ๒๕๔๒ **แต่ว่าการปฏิรูปที่เกิดขึ้นทันทีที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมีผลบังคับใช้จะไม่ใช่ว่าจะยังไม่ใช้ทั้งระบบ และจะยังไม่ใช้ครบกระบวนการ**

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๘๑

“รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาระชาชาติ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปและวัฒนธรรมของชาติ”

เพราะมีเงื่อนไขในรัฐธรรมนูญบางเรื่องให้เวลาไว้ ๕ ปี เช่น เรื่องการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี ที่จะต้องจัดอย่างกว้างขวางทั่วถึง มีคุณภาพและไม่เก็บ
ค่าใช้จ่าย รัฐธรรมนูญกำหนดว่าจะต้องจัดให้ได้ภายใน ๕ ปี หลังจากรัฐธรรมนูญ
ประกาศใช้^๒ ก็จะครบในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ รวมทั้งพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ก็ให้มีเงื่อนไขเวลาว่าบางเรื่องนั้นใช้บังคับทันทีไม่ได้
เพราะจะต้องมีการจัดทำรายละเอียดจัดระบบรองรับเพิ่มเติม เช่น เรื่องที่จะจัด
ระบบบริหารแบบกระจายอำนาจที่รวมหน่วยงานบริหารระดับชาติเป็นกระทรวง
เดี่ยวนั้นจะทำได้ทันทีไม่ได้ ก็ให้เวลาไว้ ๓ ปีก็ไปถึงในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ หรือกรณี
ที่จะปฏิรูประบบบริหารงานบุคคล เพื่อที่จะให้ระบบของครู คณาจารย์และ
บุคลากรทางการศึกษา สอดรับกับแนวทางปฏิรูปในการกระจายอำนาจให้เวลา
ไว้ ๓ ปีเหมือนกันหรือการพัฒนาาระบบทรัพยากร ในแนวใหม่ เพื่อที่จะทำให้
กระจายอำนาจได้ และมีทรัพยากรที่เพียงพอด้วยวิธีการจัดสรรแนวใหม่ก็ได้ให้
เวลา ๓ ปี เช่นเดียวกัน หรือแม้แต่กรณีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทำ
ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเห็นว่าเรื่องนี้ประนีประนอมไม่ได้ โดยเฉพาะเรื่องการ
ประนีประนอมไม่ได้โดยเฉพาะเรื่องการประกันคุณภาพภายนอก เห็นว่าถ้าจะให้
ทุกสถานศึกษาตั้งแต่อนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัยมีระบบการประกันคุณภาพนอก
อย่างทั่วถึงจะต้องใช้เวลา ๖ ปีก็ให้เงื่อนไขเวลาไว้ ๖ ปี เพราะฉะนั้นที่ใช้คำว่ามี
ผลบังคับใช้จะเกิดขึ้นทั้งระบบตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้น เพราะฉะนั้นเวลาที่
ให้ในรัฐธรรมนูญและเงื่อนไขเวลาที่กำหนดในบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ ส่วนใหญ่จะมีผลในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นไป^๓ ส่วนที่จะมี
ผลทันที ก็มีอยู่ไม่น้อยเช่น ในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรที่จะต้องไปเน้น
ภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทย มีหลักสูตรแกนกลางมีหลักสูตรระดับชาติ อันนี้
ไม่ได้มีข้อยกเว้นว่าจะต้องเท่านั้น เท่านั้นให้เริ่มพัฒนาไปได้เลย และผมจะได้ชี้
เป็นประเด็นไปว่าจุดใดของพระราชบัญญัติที่ประกาศใช้แล้วมีผล เรื่องใดต้องรอ
เวลา ๓ ปี หรือแม้แต่ ๖ ปี

หมวดที่ ๑ ซึ่งเป็นบททั่วไป คือ ที่แสดงอุดมคติของการศึกษา คือ
ความมุ่งหมายและหลักการ ผมขอใช้คำย่อซึ่งไม่มีอยู่ในพระราชบัญญัติว่า
จริงๆ คือ การเน้น **“ประชาธิปไตยทางการศึกษา”** ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูป
การเมือง ซึ่งเน้นประชาธิปไตยทางการศึกษา” ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการเมือง
ซึ่งเน้นประชาธิปไตยในทางการเมืองและการปกครองคำว่า ประชาธิปไตยทาง
การศึกษาในที่นี้ก็คือ ถิ่นว่า

๑. เรื่องการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชน ซึ่งแต่เดิมนั้นไม่ได้
เน้นถึงขนาดนี้แล้วจากการที่เน้นว่าเป็นสิทธิก็เลยมีการกำหนดการศึกษาที่บังคับ
รัฐให้จัดตั้งแต่เดิมการศึกษาจะบังคับบุคคลให้ทำหน้าที่เสมือนหนึ่งการทำหน้าที่
พลเมือง เช่น การศึกษาภาคบังคับรัฐธรรมนูญใหม่ พระราชบัญญัติการศึกษา
ใหม่ได้นำหลักประชาธิปไตยทางการศึกษาที่มองเรื่องทางการศึกษาว่าเป็นสิทธิ
และเมื่อมองว่าเป็นสิทธิแล้ว ก็โยงเข้าไปสู่เรื่องความเสมอภาคเป็นเรื่องสำคัญ

โดยเฉพาะความเสมอภาคในโอกาส และก็โยงเข้าสู่การกระจายอำนาจซึ่งก็เป็น
หลักเดียวกันกับเรื่องการปฏิรูปการเมืองและการปกครอง เพราะฉะนั้นในความ
มุ่งหมายและหลักการที่เป็นการยึดหลักประชาธิปไตยทางการศึกษานั้น จึง
กำหนดว่า **การศึกษา มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ
ประชาชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาตลอดชีวิต**^๔ พระราชบัญญัติฉบับนี้ยืนยัน
หลักการศึกษาดูตลอดชีวิตและให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ก็หมายความว่าการศึกษาสำหรับทุกคน และทุกคนมีบทบาทรับผิดชอบใน
การจัดการศึกษาร่วมกัน^๕ “Education for all และ all for education”
จะอยู่ในหลักการนี้

การจัดการศึกษายึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายความหลากหลาย
หลายในการปฏิบัติเอกภาพนั้นจะยึดเฉพาะนโยบาย แต่ให้มีความหลากหลายใน
การปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น เขตพื้นที่การศึกษา
และสถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพ
การศึกษามีการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู และพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง

หมวดที่ ๒ เป็นเรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อย
กว่าสิบสองปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย **ดังนี้เป็นการบังคับ
รัฐไม่ได้บังคับประชาชน** ถือเป็นสิทธิที่ประชาชนคนไทยพึงได้รับและบังคับรัฐว่า
รัฐต้องจัดให้ได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และไม่เก็บค่าใช้จ่าย อย่างไรก็ตาม
ศึกษาภาคบังคับ **ดังนี้ไม่ใช้การศึกษาภาคบังคับ แต่เป็นการให้สิทธิที่
ประชาชนจะพึงได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี** โดยไม่เสีย
ค่าใช้จ่าย หมายความว่าบังคับรัฐให้รัฐจัดให้ตามสิทธิที่ประชาชนจะพึงมี
ประชาชนอาจจะไม่รับก็ได้ มีสิทธิและไม่ใช้สิทธิก็ได้ แต่เป็นหน้าที่ที่รัฐต้องจัด
บุคคลผู้พิการด้วยโอกาสที่มีความสามารถพิเศษ มีสิทธิและโอกาสในการได้รับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ เน้นลงไปด้วยว่าการที่จะจัดให้กว้างขวาง ทั่วถึง
ต้องคำนึงถึงบุคคลผู้พิการและด้วยโอกาสเป็นประเด็นสำคัญด้วย วันนี้เป็นครั้งแรก
ที่พระราชบัญญัติทางการศึกษานำเรื่องคนพิการไว้เป็นพิเศษ ที่พิเศษไป
กว่านั้นก็คือให้เกิดความหลากหลายในผู้จัด ไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา บุคคล
ชุมชน องค์กรต่างๆ มีสิทธิจัดการศึกษา แล้วก็ได้รับประโยชน์ในการส่งเสริม
การจัดการศึกษาที่รัฐจะจัดมาส่งเสริมด้วย ดังนั้นที่กล่าวกันว่า การศึกษาทาง
เลือก ซึ่งจะมีบางกลุ่มที่เคลื่อนไหวอยู่ บอกว่า เขาไม่ต้องการส่งลูกเข้าเรียน
และขอจัดเองได้หรือไม่ โดยจัดในแนวที่เขาคิดว่าดีสำหรับบุตรหลานของเขาเอง
ซึ่งเดี๋ยวนี้อยู่ในสังคมไทยที่ หลายคน หลายกลุ่ม รวมทั้งประชาชนชาวบ้านใน
บางภาค จัดการศึกษาในแนวที่เขาคิดว่าจะเป็นประโยชน์กับเด็ก แต่เดิมทำไม่ได้
เพราะกฎหมายที่มีอยู่ไม่ได้รับการจัดในรูปแบบนั้น แต่ตามกฎหมายฉบับนี้จะรับ
รองการจัดโดยบิดา มารดาจัด, บุคคลจัด, ชุมชนจัด, องค์กรจัด นอกเหนือจาก

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓๕ ในวาระเริ่มแรกมิให้นำบทบัญญัติดังต่อไปนี้มาใช้บังคับกรณีต่าง ๆ ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๓) มิให้นำบัญญัติ มาตรา ๔๓ วาระหนึ่งมาใช้บังคับจนกว่าจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

^๓ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ....(ผ่านความเห็นชอบจากวุฒิสภา) มาตรา ๗๑ มาตรา ๗๒

^๔ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.มาตรา ๔ มาตรา ๘ (๑)

^๕ เรื่องเดียวกัน มาตรา ๘ (๒) มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒

สถานศึกษาก็ได้ แต่จำกัดไว้เฉพาะชั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี การศึกษาภาคบังคับยังมีอยู่แต่ไม่ใช่ ๑๒ ปี เดิมการศึกษาภาคบังคับ คือ ๖ ปีแล้วรัฐบาลพยายามขยายโอกาสเป็น ๙ ปี ขณะนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดว่า การศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี จากอายุย่างเข้าปีที่ ๗ จนย่างเข้าปี ๑๖ ก็หมายความว่า เราขยายการศึกษาภาคบังคับอีก ๓ ปี เพราะฉะนั้น การศึกษาชั้นพื้นฐาน ๑๒ ปีกับการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี มันทับซ้อนกันอยู่ ๙ ปี เช่น ขณะนี้คณะรัฐมนตรีมีมติว่าการศึกษาชั้นพื้นฐานให้นับจากประถมศึกษาปีที่ ๑ ไปจนถึงมัธยมปลาย รวมอายุด้วย การศึกษาภาคบังคับถ้านับประถมศึกษาปีที่ ๑ ด้วยจะไปสิ้นสุดที่มัธยมต้นไม่ถึงมัธยมปลาย แต่เป็นสิทธิของคนไทยที่จะเรียนมัธยมปลายฟรีโดยรัฐไม่เก็บค่าใช้จ่าย ๒ เรื่องนี้ เรื่องหนึ่งบังคับรัฐเพื่อให้คนมีสิทธิและได้สิทธิ ๑๒ ปี อีกเรื่องหนึ่งบังคับแก่บุคคลให้ทำหน้าที่พลเมือง ๙ ปี ตรงนี้ต้องแยกจากกันให้ชัด เพราะหลายคนยังสับสน คิดว่า ๑๒ ปี คือการศึกษาภาคบังคับซึ่งไม่ใช่ ๑๒ ปีถึงสิทธิที่พึงได้รับ

หมวดที่ ๓ ระบบการศึกษา

การศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ผลการเรียนรู้ทั้งสามรูปแบบสามารถเทียบโอนกันได้ไม่ว่าจะเป็นผลจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่สถานศึกษาจัดการศึกษาได้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบ^๖ เดิมนั้นเราจะพูดถึงการ ศึกษาในโรงเรียนกับการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัยไม่ค่อยได้พูดถึง ความหมายที่พระราชบัญญัติฉบับนี้เน้นการศึกษาสามรูปแบบ คือ ถ้าเป็นการศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการ หลักสูตร ระยะเวลาการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาไว้แน่นอน ซึ่งจัดกับอยู่โดยทั่วไป

ส่วนการศึกษานอกกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น ในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการ สำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการบุคคลแต่ละกลุ่ม

การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจตามศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อมสื่อหรือแหล่งความรู้^๗ และสถานศึกษานั้นจะจัดในรูปแบบใดก็ได้ หรือจะจัดทั้งสามแบบก็ได้ มีคำถามว่าการเขียนเช่นนี้หมายความว่าอย่างไร ผมขอยกตัวอย่างว่ามหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมิกราช ตั้งมา ๒๐ ปี แล้ว ตอนเริ่มใหม่ๆ มีคำถามว่ามหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นในระบบหรือนอกกระบบ หรือว่าตามอัธยาศัย ผมตอบว่าเป็นทั้งสามอย่าง กล่าวคือ

ระบบการศึกษาทางไกลนั้นไม่มีชั้นเรียน ทุกคนเรียนอยู่ที่บ้าน เรียนเองเป็นหลัก ถ้าต้องการจบได้ปริญญา ท่านต้องเรียนตามหลักสูตร ตามเงื่อนไขเวลาเกิน ๑๒ ปี ไม่ได้ ท่านต้องมาสอบตามกำหนดต้องผ่านการวัดผล ไม่ได้ต่างไปจากการศึกษาในระบบเพียงแต่ต่างวิธีการเรียนการสอน นี่คือการเรียนการสอน ในระบบในสถาบันเดียว

ส่วนนอกระบบ กล่าวคือ บางคนต้องการเรียนเพียงบางสาขาเพื่อเอาไปใช้ประโยชน์ เช่น อาจารย์พยนต์ มุกดา ก็มาขอเรียนบางชุด และก็มาสอบ และได้เฉพาะชุดไปมหาวิทยาลัยแจกลัทธิบัตรให้ ก็ให้ตามความสมัครใจซึ่งก็คือนอกระบบ

เรามีการสำรวจและฟังวิทยุของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราชในสมัยนั้นผลสำรวจปรากฏว่ามีคนดู ๖ ล้านคน แต่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราชมี ๔ แสนคน แล้ว ๖ ล้านนั้นมาจากไหน ก็ปรากฏว่าเป็นนักศึกษาแอบดูไม่ต้องลงทะเบียนเสียเงิน เปิดโทรทัศน์เจอก็ดูบางคนก็เฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องนี่คือการศึกษาตามอัธยาศัย เมื่อเขาสนใจก็เปิดดู ไม่สนใจก็ไม่เปิดดู

นี่คือตัวอย่างว่า สถาบันเดียวอาจจัดได้สามรูปแบบและในโลกปัจจุบันนี้เห็นชัดเจนขึ้น เพราะแต่ก่อนมีสถาบันทางไกล, ทางไกล ทางไกลคือมาเรียนแบบเผชิญหน้า ทางไกลก็คือสอบผ่านสื่อต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช เดียวนี้มหาวิทยาลัยทั่วโลกกำลังพัฒนามาสู่ Dual Mode คือการใช้ทางไกลทางไกลอยู่ในสถาบันเดียว ซึ่งใช้ในออสเตรเลียมานานแล้ว นั่นก็คือมหาวิทยาลัยกำลังเขี่ยมาสู่การให้บริการการศึกษาที่เป็นทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัยมากขึ้น และเมื่อเร็ว ๆ นี้ที่ผมไปให้ปริญญากับ NTU สหรัฐ ผมก็สงสัยสื่อที่เรียนโดยไม่ได้เรียนในสหรัฐ แต่เรียนผ่าน Internet ผ่านสื่อ แล้วสอบก็ NTU ส่งข้อสอบไป NTU ก็ตรวจซึ่งทั้งหมดนี้ไม่ได้ทำที่เมืองไทยเลย แต่สามารถจบได้เป็น Virtual University จริง ๆ ซึ่ง London University ทำมานานแล้ว External Degree แต่ขณะนี้ทำได้ดีกว่าทำได้ง่ายขึ้น เพราะว่าความรู้มาทาง Internet ความรู้มันผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ และถ้ามีหน่วยทดสอบที่ตรวจสอบและสามารถที่จะยืนยัน Qualification ของเขาได้อย่างมีคุณภาพทำได้ครับ เพราะฉะนั้นขณะนี้ทบวงมหาวิทยาลัยจะลำบาก แต่ก่อนดูแลมหาวิทยาลัยเอกชนมีกฎเกณฑ์มากมาย จะสอนทางไกลก็ออกระเบียบข้อบังคับ แต่ขณะนี้ไม่ใช่ไม่รู้จะออกกฎหมายอย่างไร เพราะไม่มีกรอบสอนในประเทศไทยไม่มีชั้นเรียนในประเทศไทยเพียงแต่ถ้าใครอยากเรียนก็ลงทะเบียนกับเขาซึ่งอยู่ Boulder Colorado เราจะซักถามผ่าน Internet ครูอาจารย์อีกที่หนึ่งไม่พบเจอหน้ากัน แต่จากระบบการทดสอบ เขายืนยันว่ามีคุณภาพ จึงให้ปริญญา มันเกิด Virtual University มากขึ้น ๆ ก็หมายความว่า ทั้งสามแบบ คือในระบบ นอกระบบ ตามอัธยาศัย เริ่มจะ Merge เข้ามาในสถาบันใดสถาบันหนึ่ง แต่การศึกษาในระบบตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะเหลือสองระดับเท่านั้น คือ การศึกษาชั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี และอุดมศึกษา เขาก็นิยามว่า การศึกษาชั้นพื้นฐาน คือ การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา คือการห้ามเอาอุดมศึกษาไปเป็นพื้นฐาน เมื่อรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ๑๒ ปี ก็หมายความว่า การศึกษาชั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี นั่นคือส่วนที่มาก่อนอุดมศึกษา

ระบบการศึกษาของชาติขณะนี้เมื่อออกพระราชบัญญัติมาใหม่จะเหลือเพียงการศึกษาชั้นพื้นฐานกับชั้นอุดมศึกษาเท่านั้น ปัญหาว่าอนุบาล ประถม มัธยม จะเรียกกันอย่างไร ก็บอกว่าเรื่องนี้ให้ไปออกกฎกระทรวงซึ่งจะเรียกอย่างเดิมว่าเป็นประถม ๖ ปี มัธยม ๖ ปี มัธยมต้น มัธยมปลาย ก็ได้ หรือจะเรียกใหม่ว่าเป็นพื้นฐาน ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑ และ ๑๒ หรือจะเรียกเสียใหม่

^๖ เรื่องเดียวกัน, มาตรา ๑๕

ว่าเป็นพื้นฐานตอนต้น พื้นฐานตอนกลาง พื้นฐานตอนปลายก็ได้ เรื่องนี้เป็นภาระของกระทรวงศึกษา ที่จะเรียกอย่างไรให้ไปอยู่เป็นกฎกระทรวง ดังนั้นแนวคิดเดิมที่เรียกว่า ประถม มัธยม อุดมศึกษานั้นไม่มีแล้ว ตอนนี้จะเหลือเพียง พื้นฐานกับอุดม ส่วนพื้นฐานจะแบ่งอย่างไรใน ๑๒ ปีจะกำหนดว่าเริ่มที่ไหนก็มอบอำนาจให้ฝ่ายบริหารไปออกเป็นกฎกระทรวง ส่วนอุดมศึกษาก็มีสองระดับ คือระดับปริญญาขึ้นไปกับระดับต่ำกว่าปริญญา เพราะเรายังมีระดับอนุปริญญาหรือปวส.อยู่ตรงนี้ก็ยังมีได้อยู่ครับ

หมวดที่ ๔ แนวการจัดการศึกษา

บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติบัญญัติ^๑ คือหลัก Student Center ตลอดจนในมาตรา ๒๓ ซึ่งหมายถึงหลักสูตรแกนกลางกับหลักสูตรแกนกลางกับหลักสูตรท้องถิ่น ต่อไปนี้จากจัดหลักสูตรพื้นฐาน ๑๒ ปี จะมีการกำหนดหลักสูตรแกนกลางระดับชาติขึ้น และอีกส่วนหนึ่งในท้องถิ่นกำหนด ซึ่งแต่ก่อนเป็นหลักสูตรแกนกลางทั้งหมดไม่มีหลักสูตรท้องถิ่น ต่อไปนี้ท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมส่วนที่เป็นภูมิปัญหาท้องถิ่น ส่วนเฉพาะ ส่วนที่ต้องการจะให้เรียนรู้ระดับท้องถิ่น ให้สถานศึกษาใช้วิธีการทั้งหลายในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อให้แก่ผู้เรียน

หมวดที่ ๕ การบริหารและการจัดการศึกษา

เป็นหมวดที่กระทบต่อโครงสร้างมากที่สุด จึงยึดหลัก ๓ ประการในการจัดการบริหารและการจัดการศึกษา

๑. เอกภาพด้านนโยบาย
๒. กระจายอำนาจการบริหาร
๓. ประสานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ซึ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สะท้อนไว้ในรัฐธรรมนูญและถ่ายทอดลงในพระราชบัญญัติการศึกษา จะให้มีกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีหน้าที่กำกับดูแล การศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรม โดยกำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา การสนับสนุนทรัพยากร โดยบริหารงานในรูปคณะบุคคล มีสื่อองค์กรหลัก คือ

๑. สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ
๒. คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. คณะกรรมการการอุดมศึกษา
๔. คณะกรรมการศาสนาและวัฒนธรรม

กระทรวงฯ จะกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาได้ตามความพร้อม สถานศึกษาโดยตรง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาได้ตามความพร้อม สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับ และทุกประเภท โดยรัฐส่งเสริม สนับสนุนและให้สิทธิประโยชน์

ขอขยายความว่าในหมวดนี้ คือการวางหลักการระบบบริหารของการศึกษา ให้มีกระทรวงเดียว แล้วลดบทบาทอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาจากการที่เป็นกระทรวงดำเนินการแล้วเปลี่ยนมาเป็นฝ่ายอำนวยการที่เป็นกระทรวงนโยบายดูแลมาตรฐาน และจัดสรรเงินอุดหนุน ซึ่งจะเป็นการแปลงบทบาทของกระทรวงที่จะไปกระทบกรมทั้งหมดของกระทรวงศึกษาเดิม หมายความว่า ๓ ปีข้างหน้าทบวงมหาวิทยาลัยกระทรวงศึกษาธิการเดิมจะหลอมรวมมาสู่โครงสร้างใหม่ ขอเรียนว่าทบวงมหาวิทยาลัยไม่หายไปไหน แต่ปรับไปรวมเข้ากับคณะกรรมการอุดมศึกษา หมายความว่า การอุดมศึกษาของชาติจะไปอยู่ที่เดียวไม่ว่าเป็นภาครัฐหรือเอกชนย้อนกลับไปปี ๒๕๑๕ ได้เคยมีการเสนอต่อคณะปฏิวัติในการที่จะให้ทบวงเป็นแหล่งผลิตคณบดีนำพามหาวิทยาลัยไปสู่ระบบอิสระ นั่นก็คือมหาวิทยาลัยในกำกับ เมื่อออกไปทั้งหมดแล้ว ทบวงฯ ก็จะปรับเปลี่ยนไปอยู่ในฐานะของคณะกรรมการจัดสรรเงินอุดหนุนมหาวิทยาลัย ซึ่งมีบทบาทสำคัญอยู่ แต่บทบาทด้านการดำเนินการลดลง เพราะฉะนั้น คณะกรรมการอุดมศึกษาในโครงสร้างใหม่นี้จริง ๆ แล้วก็คือ UGC (University Grant Commission) ซึ่งมีรายละเอียดที่จะต้องกำหนดบทบาทหน้าที่การแบ่งส่วนต่างๆ ผมมองดูแล้วว่าโครงสร้างนี้สิ่งที่จะกระทบคืออาจจะไม่มีรัฐมนตรีทบวงแยกออกมาจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง แต่ในโครงสร้างของข้าราชการประจำไม่น่าจะมีอะไรกระทบมากนัก เช่นเดียวกับคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี หมายความว่า กรมสามัญ กับ ส.ป.ช. จะเข้ามาอยู่ในโครงสร้างนี้ และก็ต้องปรับอำนาจหน้าที่ให้เป็นฝ่ายอำนวยการเช่นเดียวกันแล้วก็มอบสถานศึกษาไปขึ้นกับเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นแนวความคิดใหม่ เขตพื้นที่การศึกษานี้ไม่ใช่จังหวัด ไม่ใช่อำเภอไม่ใช่ใช้โครงสร้างการบริหารที่เป็นอิสระโดยให้การบริหารการศึกษานั้นสามารถกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นเองเป็นอิสระจากเขตปกครอง ซึ่งในที่นี้ได้ทดลอง ปรากฏว่าเราอาจแบ่งประเทศออกเป็น ๓๒๗ เขต บางเขตอาจใช้จังหวัดทั้งจังหวัดที่เป็นขนาดเล็ก โดยมีประชากรไม่น้อยกว่า ๑๒๐,๐๐๐ คน มีสถานศึกษาระดับพื้นฐานอยู่ในระดับประมาณที่เพียงพอเหมาะสม และพื้นที่ติดต่อจะมีอยู่ประมาณ ๖๓ เขตที่เป็นอำเภอขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่จะเป็นอำเภอเมืองซึ่งเป็นเกณฑ์ที่จะเป็นเขตในตัว นอกจากนั้นจะเป็นการรวมเขตเป็นอำเภอ ๒-๓ อำเภอเข้าด้วยกันเพื่อรองรับเป็นเขตพื้นที่การศึกษานี้จะมีการแบ่งโดยทำเป็นประกาศกระทรวง เป็นอิสระจากเขตปกครอง แต่เพื่อไม่ให้ประชาชนสับสนก็ใช้เขตปกครองเป็นเขตแบ่ง แต่ว่าแบ่งใหม่ไม่มีการผ่าหรือเจียนอำเภอแต่ใช้ทั้งอำเภอ แล้วในเขตพื้นที่นั้นจะเกิด ๑.จะมีองค์กรบริหารเขต และ ๒. จะมีคณะกรรมการบริหารเขต ซึ่งจะมาจากตัวแทนประชาชน โดยวิธีการเลือกตั้งทางอ้อม ต่อไปก็จะมีการกระจายอำนาจจากเขตพื้นที่การศึกษาตรงไปยังสถานศึกษา คล้ายๆ กับทบวงฯ ซึ่งกระจายอำนาจจากองค์กรส่วนกลางไปยังมหาวิทยาลัยอย่างที่เป็นอยู่ คือให้สิ้นสุดในระดับมหาวิทยาลัยให้มากที่สุด ซึ่งทบวงฯ ได้ทำเป็นตัวอย่างแล้ว ซึ่งจะเหลือเพียงงานนโยบายแผน มาตรฐาน การส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากร และติดตามตรวจสอบ ประเมิน ผล ซึ่งจริงๆ ทางอุดมศึกษา ทบวงฯ เป็นหัวหอกของการกระจายอำนาจ ทำไปไกลกว่าคนอื่น

^๑ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

มาตรา ๒๒ "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ"

ถึงขนาดว่านำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบเราก็จำลองสิ่งนี้ไปใช้กับการศึกษา
ระดับต่ำกว่าอุดมฯ

ขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐธรรมนูญถือว่าเป็น
หน่วยสำคัญของการกระจายอำนาจไม่ว่าจะอยู่ในรูปองค์การบริหารส่วน
ตำบล, องค์การบริหารส่วนจังหวัด, เทศบาล, พัทธา หรือกรุงเทพฯ รัฐธรรมนูญ
เขียนว่าเขามีสิทธิจัดการศึกษาและมีส่วนในการจัดการศึกษาในพื้นที่ที่เขา
พร้อมจะจัด ต้องให้เขาจัด แล้วกระทรวงก็ไปติดตามกำกับดูแล ประเมินผล
แต่ในพื้นที่เขาไม่พร้อมกระทรวงส่วนกลางต้องลงไปจัดในพื้นที่เขาทำ
ไม่ได้ หรือยังไม่พร้อมเป็นลักษณะขององค์กรคู่เคียง และถ้าเมื่อใดเขาเข้มแข็งพอ
ที่จะจัดได้ การศึกษาขั้นพื้นฐานควรจะอยู่ในมือขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ๑๐๐% แต่คิดว่าคงอีกยาวไกลมาก เพราะขณะนี้ประเมินดูแล้วองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ เขาสามารถทำได้ไม่ถึง ๕% ยังทำโดย
รัฐบาลส่วนกลาง ฉะนั้นเมื่อเป็นอย่างนี้ ถึงอย่างไรในระยะเชื่อมโยงกับ
พระราชบัญญัติการศึกษาชาติ ส่วนกลางยังคงต้องทำลงไปทำ แต่แทนที่จะทำ
เองก็ทำโดยผ่านการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

หมวดที่ ๖ ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาเป็น
ครั้งแรกที่ได้มีการกำหนดเรื่องนี้ไว้ในพระราชบัญญัติปรกติที่ มาตรา ๔๗,
๔๘ โดยเฉพาะมาตรา ๓๙ คือ เงื่อนไขที่พระราชบัญญัติบอกให้ทำให้ได้ทุก
สถานศึกษาทั่วประเทศ

ผมเข้าใจว่าเรื่องการประกันคุณภาพภาพในนั้นทบทวนได้ทำหน้าที่
เป็นอย่างดี ออกเกณฑ์อบรม ขอให้มหาวิทยาลัยภาคีรัฐพัฒนาคุณภาพภายใน
และทบทวนก็มีการพัฒนาคุณภาพภายนอกไปตรวจสอบ ถือได้ว่าการพัฒนา
ด้านนี้ทบทวนเป็นผู้นำ ในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษามีการทำอยู่บ้างแต่ไม่เป็นระบบ
อย่างที่ทบทวนทำ บางคนเข้าใจผิดว่าการประกันคุณภาพการศึกษาคือ ISO ที่จริง
แล้วไม่ใช่ ISO นั้นจะใช้ได้เพียงบางส่วน คงจะตรงกับที่ทำแปลว่ามาตรฐาน
การศึกษาเป็นเรื่องที่ประเมินประเมินไม่ได้ ถึงขนาดจะมีการตั้งหน่วยงานระดับ
ชาติเป็นองค์กรอิสระขึ้นมาตรวจสอบคุณภาพนอกด้วย

หมวดที่ ๗ เป็นเรื่องครู บุคลากรทางการศึกษา เราถือว่าเป็นกลไก
ขับเคลื่อนการปฏิรูปถ้าปฏิรูปและบุคลากรทางการศึกษาไม่สำเร็จจะล้มเหลว
ทั้งหมด พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงให้ความสนใจกับพระราชบัญญัติการศึกษา
เป็นพิเศษ การส่งเสริมให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ตรงนี้คือการให้มีใบอนุญาตประกอบ
วิชาชีพ เพื่อเป็นหลักประกันว่าใครก็ตามที่จะเข้ามาสู่อาชีพครู จะต้องได้รับการ
ศึกษาอบรมที่มากพอและองค์วิชาชีพให้การรับรอง มีใบอนุญาตมีงบประมาณ
ในการพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ มี
กฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนสวัสดิการ โดยเฉพาะซึ่งแต่เดิมเงินเดือนเดียวกับ
บัญชีข้าราชการพลเรือน พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน
ค่าตอบแทน สวัสดิการที่เหมาะสมแก่ครูแยกออกมาโดยเฉพาะ มีองค์กรอิสระ
กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และ
ผู้บริหารการศึกษา กลุ่มที่จะต้องให้มีใบอนุญาต คือ ครูทุกระดับ ยกเว้นอาจารย์
มหาวิทยาลัยกับผู้บริหารสถานศึกษาตั้งแต่เขตพื้นที่ลงไป ๒ กลุ่มนี้เป็นกลุ่มเริ่ม
ต้นที่จะต้องให้มีใบอนุญาตที่เราไม่ใช้คำว่า "ครูสภา" คือ อยากให้มีการปรับครูสภา
ขึ้นทำหน้าที่ เพราะที่ผ่านมาครูสภาทำงานเพียง ๒ เรื่อง คือ หนึ่งการค้า สอง
การฉกฉวยก็ต้องมีการปรับกับใหญ่ให้หันมาทำด้านวิชาชีพและส่งเสริมวิชาชีพ

ต้องการให้มีการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การ
ศึกษาและสถานศึกษาต้องยอมรับว่าการบริหารงานบุคคลของ ก.ค. ในปัจจุบัน
ยังค่อนข้าง รวมศูนย์ อยู่ เมื่อกระจายอำนาจต้องจัดการบริหารงานบุคคลใหม่
ให้กระจายได้จริง

สถานศึกษาระดับปริญญาให้เป็นไปตามกฎหมายเฉพาะเพราะมองว่า
ในอนาคตเมื่อเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐหมดแล้ว เขามีระบบบริหาร
งานบุคคลของเขาเอง "ก.ม." ไม่ต้องมีแล้วแต่กฎหมายแต่ละแห่ง

หมวดที่ ๘ ทรัพยากรเพื่อการลงทุนทางการศึกษาโปรดดูมาตรา
๕๘-๖๒

หมวดที่ ๙ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โปรดดูมาตรา ๖๓-๖๙ ที่ต้องเขียน เพราะถือว่าการจัดการศึกษาไม่ว่า
ในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัย ในยุคใหม่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยี ทั้ง
ส่วนที่เป็นสื่อสารมวลชน ส่วนที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศ และที่เป็น
โทรคมนาคม เพื่อการขยายงานการศึกษาและเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ ได้กำหนดให้การใช้สื่อตอบสนองการศึกษาด้วย ทาง
สภาพัฒนฯ ได้มอบหมายให้ทำแผนการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาและสังคม
ซึ่งเป็นประธานอยู่และทำให้เสร็จแล้ว ค.ร.ม. เห็นชอบก็จะนำส่วนที่เขียน
ไว้ในแผนฉบับนั้นมาเขียนลงในพระราชบัญญัติการศึกษา ซึ่งก็เขียนไว้แล้ว
สอดคล้องกัน ขณะนี้กำลังไปเขียนเพิ่มในพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรอิสระ
เพื่อจัดสรรคลื่นความถี่ ideo ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมาธิการวิสามัญในชุดของสื่อ
มาตรา ๔๐ สร้างองค์กรอิสระด้วย และเป็นประธานอนุกรรมาธิการร่าง
กฎหมายฉบับนั้นในสภาพัฒนฯ จะได้เชื่อมโยงเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใส่ไว้ใน
อีกพระราชบัญญัติที่กล่าวมา เพื่อจะยึดโยงกันทั้งหมด

เท่าที่เรียนสาระโดยสังเขป ที่เป็นแหล่งรวมอุดมคติและหลายท่านเป็น
ห่วงว่าจะปฏิบัติได้จริงหรือไม่จะบังเกิดเป็นผลได้จริงหรือเปล่า ด้วยเหตุนี้จึง
ได้มีการให้เงื่อนไขกำหนดกลไกอิสระขึ้นมาทำงานบางเรื่อง เพื่อจะได้มาสู่
เป้าหมายของพระราชบัญญัติได้

ปัญหาที่พูดถึงเรื่องของเอกชนเท่าที่ผมเสนอนั้นท่านอาจจะรู้สึกว่าพูดไว้
น้อย แต่ในข้อเท็จจริงได้ไว้เป็นส่วนหนึ่งของหมวด ชื่อว่า การบริหาร และการ
จัดการศึกษาของเอกชนมีทั้งหมด ๔ มาตรา คือ ในมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔
นั้น เดิมนิติบุคคลเป็นเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาแต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้
โรงเรียนในระดับขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคลด้วยเป็นเรื่องที่ก้าวหน้าพอสมควรมาตรา
๔๕ นั้นไม่ต้องการให้รัฐจัดการศึกษาที่จะกระทบกับการจัดการศึกษาของเอกชน
**โดยเฉพาะในวรรคสามมีความสำคัญว่า เวลาไปร่างพระราชบัญญัติสถาน
ศึกษาเอกชนใหม่จะต้องเอาวรรคสามของมาตรา ๔๕ ไปใช้ด้วย** การเขียน
วรรคสามคือการเขียนให้มหาวิทยาลัยเอกชนเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับอีกแบบหนึ่ง
เพราะเขาจะใช้ชื่อความอย่างเดียวกันนี้กับมหาวิทยาลัยของรัฐในกำกับ สิ่งนี้
ทางหน่วยกำกับใหม่จะกำกับใหม่จะกำกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน คือ กำกับ
เชิงนโยบายกับมาตรฐาน และในมาตรา ๔๖ ซึ่งไม่เคยเขียนไว้ชัดเจนเหมือน
คราวนี้ได้เขียนไว้ให้เป็นส่วนหนึ่งของหมวดที่ ๕ นอกจากจะเขียนไว้ประปราย
สถาบันอุดมศึกษาจริง ๆ ก็มีอยู่ในพระราชบัญญัติที่เป็นแม่บทชัดเจนพอสมควร